

Základní škola a mateřská škola Veleň, Hlavní 46, 25063 Mratín, okres Praha – východ, IČO71004530, telefon/fax 283931292

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM „ŠKOLA PLNÁ POHODY“

UČEBNÍ OSNOVY

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: Člověk a jeho svět

VZDĚLÁVACÍ OBOR: Prvouka
Přírodověda
Vlastivěda

Charakteristika:

a) Charakteristika oblasti:

Tato vzdělávací oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, přírody, techniky, zdraví a dalších témat. Na základě teoretických poznatků směřuje k dovednostem pro praktický život. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Vzdělávací oblast připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví.

b) Charakteristika oboru (předmětu):

Tento vzdělávací obor je vyučován v 1. - 5. ročníku a je členěn do pěti tematických okruhů. V 1. – 3. ročníku je nazván Prvouka a ve 4. a 5. ročníku Přírodověda a Vlastivěda.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme, se žáci učí na základě nejbližšího okolí chápat organizaci života v obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi. V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamují se ze základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět. Tematický okruh Lidé a čas učí žáky orientovat se v dějích a v čase. Podstatou je probudit v žácích zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy. Poznávají rozmanitost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří nedílný celek, ve kterém jsou všechny děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk velmi snadno narušit. Učí se sledovat vliv lidské činnosti na přírodu a hledat možnosti, jak přispět k ochraně přírody a životního prostředí. V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají sebe, své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí od narození až do dospělosti, co je pro něj vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy a mezilidských vztahů. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o bezpečném chování v různých životních situacích včetně mimořádných událostí. Uvědomují si odpovědnost, jakou má každý člověk za své zdraví i zdraví jiných lidí.

Časová dotace

- 1 ročník – 2 hod.
- 2. ročník – 2 hod.
- 3. ročník – 2+1 hod.
- 4. ročník – 1+1 hod.
- 5. ročník – 1+1 hod.

Klíčové kompetence ve vzdělávacím oboru Prvouka

Kompetence k učení:

- v učení kladen důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- zná jednoduché textové zdroje pro učení (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy)
- řeší zajímavé domácí úkoly

Kompetence k řešení problémů:

- ví, jakých chyb by se mohl dopustit při řešení problémů
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problémů, nenechá se odradit případným neúspěchem
- hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi

Kompetence komunikativní:

- učí se naslouchat a vyjadřovat se ústně i písemně
- buduje pravidla oboustranné komunikace mezi žáky a učitelem, mezi žáky navzájem
- učí se diskutovat podle pravidel efektivní diskuse
- využívá ke komunikaci telefon (i mobilní)
-

Kompetence sociální a personální:

- ve výuce se učí pracovat ve skupinách
- přijme jednoduché role ve skupině
- při práci ve skupině se podílí o pomůcky a materiál
- oceňuje své spolužáky za dobrou práci

Kompetence občanské:

- učí se chápat práva a povinnosti související se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy
- zvládá praktické dovednosti ochránit zdraví své i jiných v krizových situacích
- zná základní společenské normy chování
- vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje

Kompetence pracovní:

- po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku
- vyhodnocuje výsledky své činnosti
- nebojí se převzít odpovědnost za splnění úkolu

Možné formy práce:

práce v učebně, na školním pozemku, vycházky a pozorování v přírodě, tematické exkurze, návštěva muzeí a výstav, protidrogová prevence, spolupráce s policií, samostatná práce, práce ve dvojicích, práce ve skupině

Možné metody práce:

výklad, řízená diskuze, samostatné vyhledávání informací (učebnice, encyklopedie, články v časopise), zpracování tématu formou referátu, práce s doplňkovými materiály (pracovní listy, pracovní sešity), využívání tematicky zaměřených televizních programů, videokazet, využívání pomůcek z kabinetu, práce s odbornou literaturou (Ústava ČR, Zákoník práce) ilustrování učiva, četbou beletrie, kronik, populárně naučné literatury, práce s mapou, globem, kompasem, buzolou, práce s denním tiskem (aktuální informace), nácvik chování v modelových situacích, hry, křížovky a doplňovačky, ověřování teorie v praxi – pokusy, praktická cvičení, zakládání sbírek – horniny, herbáře, využití výukových programů na PC, zapojení třídy do sběru papíru

Prvouka 1. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky <i>(zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)</i>
- orientuje se v budově školy, zvládá cestu do školy a rozlišuje možná nebezpečí v nejbližším okolí - orientuje se v obci, kde žije - rozpozná jednoduché orientační body - zvládá jednoduchou komunikaci	I. Místo kde žijeme <i>I. 1 Naše škola, třída</i> - jsem školák (seznámení se školním prostředím) - naše třída - o přestávce a ve vyučování - cestou do školy, riziková místa a situace <i>I. 2 Místo kde žiji</i> - obec (orientace v obci, seznámení s významnými místy)	Průřezová témata: <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - kreativita - poznávání lidí ve skupině - řešení problémů a rozhodovací dovednosti <i>Výchova demokratického občana</i> - občan, občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát <i>Multikulturní výchova</i> - lidské vztahy - vztah člověka s prostředím
	II. Lidé kolem nás <i>II. 1 Naše rodina</i>	Možné evaluační nástroje: <i>Učitel:</i>

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům - odvozuje význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - orientuje se v čase, v režimu dne - chápe důležitost dělby práce v rodině	- funkce rodiny - vztahy mezi členy rodiny - postavení jedince v rodině - rodinná oslava <i>II. 2 Práce dospělých</i> - různá povolání (pojmy- zaměstnání, povolání, odměna za práci, pracovní den, den pracovního klidu, prázdniny, dovolená, nezaměstnanost, zaměstnání rodičů, dramatizace různých povolání) - v obchodě - na stavbě a další zaměstnání - exkurze dle možností (pekárna, pošta, knihovna, policie atd.) <i>II. 3 Práce a zábava</i> - pracovní režim – režim dne (základní orientace v čase) - doba práce a odpočinku - podíl členů rodiny na práci v domácnosti - volný čas	- pozorování žáka ve vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními) - hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení výsledků skupinové práce – přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - využití různých forem hodnocení <i>Žáci:</i> - vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce - vzájemná kontrola, oprava chyb Přesahy: Čj, Vv, Pč
- zvládá popis základních částí těla, umí pojmenovat prsty - rozlišuje pojmy úraz a nemoc - umí ošetřit drobná poranění a umí přivolat pomoc - chápe důležitost pravidelné zdravé stravy, pohybového a pitného režimu - naučí se základní hygienické	III. Člověk a jeho zdraví <i>Lidské tělo</i> - části lidského těla - zdraví a nemoc, úraz - správná výživa - čistota, základní hygienické návyky	

návyky - zvládá základní společenská pravidla - rozlišuje správné a nevhodné chování - chápe přirozenou odlišnost spolužáků	- vztahy mezi lidmi	
- vyjmenuje roční období - chápe změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích a charakteristické znaky těchto období	IV. Rozmanitost přírody <i>IV.1 Podzim</i> - znaky podzimu - podzimní práce v sadu, na zahradě, na poli - ovoce a zelenina - zvířata na podzim <i>IV.2 Zima</i> - znaky zimy - zima v místní krajině - Vánoce, Nový rok - zvířata v zimě (u krmítka, u krmelce) <i>IV.3 Jaro</i> - znaky jara - jaro v místní krajině - rostliny na jaře (části rostlin) - v sadu a na zahradě (stromy na jaře, plody, včela, čmelák, včelín, úl, med, práce na zahradě) - domácí zvířata a jejich mláďata - vztah člověka ke zvířatům - Velikonoce (tradice, zvyky, křesťanský svátek) <i>IV.4 Léto</i> - znaky léta - léto v místní krajině - na louce, na poli (rostliny, zvířata, druhy obilí) - v lese - bouřka (ochrana před bouřkou)	

	- ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody a životního prostředí (likvidace odpadů)	

Prvouka 2. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky: (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
- bezpečně zvládá cestu do školy - umí rozlišit správné a nevhodné chování - dokáže rozeznat rozdíl mezi vesnicí a městem - umí popsat obec a její kulturní památky - zná významné osobnosti obce	I. Místo kde žijeme <i>I.1 Škola, domov</i> - začíná škola – rozvrh hodin - cestou do školy - umíš se chovat - popis domu <i>I.2 Naše obec</i> - vesnice, město (rozdíly mezi vesnicí a městem) - popis obce, města (instituce v naší obci, památná místa, kulturní památky, významné osobnosti obce, názvy obcí a měst v okolí, vodní zdroje) - dopravní značky v obci a telefonní čísla 150, 155, 158 <i>I.3 Krajina kolem nás</i> - typy krajiny (zařazení krajiny našeho domova) - chráněná krajinná oblast (mapa, značky na mapě, CHKO v našem okolí)	Průřezová témata: <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - kreativita - poznávání lidí ve skupině - řešení problémů a rozhodovací dovednosti <i>Výchova demokratického občana</i> - občan, občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát <i>Multikulturní výchova</i> - lidské vztahy - vztah člověka s prostředím <i>Environmentální výchova</i> - základní podmínky života - vztah člověka k prostředí <i>Mediální výchova</i> - fungování a vliv médií ve společnosti
- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy	II. Lidé kolem nás <i>II. 1 Domov</i> - moje rodina - časová přímka – stáří členů rodiny	Možné evaluační nástroje: <i>Učitel:</i> - pozorování žáka při vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními)

v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích	- povinnosti členů rodiny (domácí práce) II. 2 Člověk mezi lidmi - soužití lidí (mezilidské vztahy, komunikace mezi lidmi) - chování lidí (vlastnosti lidí, pravidla slušného chování) II. 3 Věci a činnosti kolem nás - práce dospělých (povolání – náplň jednotlivých povolání, povolání rodičů) - peníze	- hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení výsledků skupinové práce – přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - využití různých forem hodnocení Žáci: - vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce - vzájemná kontrola, oprava chyb Přesahy: Čj, Vv, Pč
- orientuje se v čase, v režimu dne, využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě	III. Lidé a čas <i>Lidé a čas</i> - pracovní a volné dny, využití volného času - rok, měsíce, týden, hodiny	
- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - umí ošetřit drobná poranění - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech -	IV. Člověk a jeho zdraví <i>Čistota</i> - základní hygienická pravidla - úklid - nemoc, zdraví, úraz, první pomoc - první pomoc (úraz, havárie, telefon 155, 158, 150, ošetření jednoduchého poranění, vybavení lékárničky) - zdravá strava - ochrana zubů	

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	V. Rozmanitost přírody <i>V. 1 Podzim</i> - znaky podzimu - podzimní práce na zahradě (popis rostlin, názvy ovocných stromů a jejich plodů) - ovoce a zelenina (třídění ovoce a zeleniny, zdravá výživa) - co se sklízí na podzim na poli (polní plodiny) - podzim v lese (listnaté a jehličnaté stromy) <i>V. 2 Zima</i> - znaky zimy - zima v místní krajině - Vánoce, Nový rok - zvířata v zimě <i>V. 3 Jaro</i> - znaky jara - jaro v místní krajině - rostliny na jaře, péče o pokojové rostliny - v sadu a na zahradě - domácí zvířata a jejich mláďata - vztah člověka ke zvířatům - Velikonoce <i>V. 4 Léto</i> - znaky léta - léto v místní krajině - na louce a na poli - u rybníka - ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody (ochrana životního prostředí, likvidace odpadů)	

Prvouka 3. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky: (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky,

Základní škola a mateřská škola Veleň

Školní vzdělávací program

		přesahy aj.)
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - začlení svou obec do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	I. Místo kde žijeme <i>I. 1 Domov</i> - náš dům <i>I. 2 Škola</i> - škola, (chování ve škole, školní řád) - cesta do školy (bezpečnost) <i>I. 3 Naše obec</i> - naše obec (minulost obce, město a vesnice, významné budovy a úřady, plánek města, průmysl, obchody a služby, zdravotnická zařízení, vzdělávací, kulturní a sportovní centra, doprava) <i>I. 4 Krajina</i> - orientace v krajině - povrch krajiny (barvy na mapě) - využití krajiny (pěstování plodin) - voda v krajině <i>I. 5 Naše vlast</i> - Česká republika a sousední státy (význam slova Evropa) - územní celky – kraj - Praha	Průřezová témata: <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - kreativita - poznávání lidí ve skupině - řešení problémů a rozhodovací dovednosti <i>Výchova demokratického občana</i> - občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát <i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> - Evropa a svět nás zajímá <i>Multikulturní výchova</i> - lidské vztahy - etnický původ <i>Environmentální výchova</i> - základní podmínky života - vztah člověka k prostředí <i>Mediální výchova</i> - fungování a vliv médií ve společnosti
- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pojmenuje některé rodáky, kulturní	II. Lidé a čas <i>II. 1 Orientace v čase a časový řád</i> - kalendář - základní jednotky času <i>II. 2 Současnost a minulost v našem životě</i> - jak žili lidé dříve (památná místa a osobnosti) <i>II. 3 Regionální památky</i>	Možné evaluační nástroje: <i>Učitel:</i> - pozorování žáka při vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními) - hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení výsledků skupinové práce – přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - využití různých forem hodnocení <i>Žáci:</i>

či historické památky, interpretuje pověsti spjaté s místem, v němž žije	- péče o památky, báje, mýty, pověsti našeho regionu	- vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce - vzájemná kontrola, oprava chyb Přesahy: Čj, Vv, Pě
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - sestaví jednoduchý rodokmen - rozlišuje role rodinných příslušníků - projevuje toleranci k druhým	III. Lidé kolem nás <i>III. 1 Lidská činnost a tvořivost</i> - materiál, pracovní pomůcky a nástroje - práce a volná čas - lidé a výrobky (obchod a nakupování) <i>III. 2 Rodina</i> - rodokmen - postavení jedince v rodině <i>III. 3 Chování lidí</i> - vlastnosti (tolerance k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednosti a nedostatky) <i>III. 4 Právo a spravedlnost</i> - práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti - rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	IV. Rozmanitost přírody <i>IV. 1 Neživá příroda</i> - látky a jejich vlastnosti - skupenství látek - vzduch (složení vzduchu, význam pro život) - voda (vlastnosti a formy vody), koloběh vody v přírodě - člověk a půda - Vesmír, Země, Slunce <i>IV. 2 Živá příroda</i> - rostliny (znaky rostlin, rozdělení rostlin, části rostlin) - houby (stavba těla, druhy hub) - živočichové (společné znaky, způsob života, výživa, stavba těl, rozdíl ve způsobu života rostlin a živočichů) - živočichové a člověk (domácí a hospodářská zvířata)	

	<i>IV. 3 Zkoumáme přírodu</i> - roční období (znaky) <i>IV. 4 Rozmanitost přírody a její ochrana</i> - rozmanitost života v přírodě - změny počasí v průběhu roku - chráníme přírodu (odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy)	
- využívá elementární znalosti o lidském těle - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná - vnímá dopravní situaci - rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění - v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné	V. Člověk a jeho zdraví <i>V. 1 Lidské tělo</i> - společné znaky, potřeby a projevy člověka - růst a vývoj - muž a žena - rozmnožování - rodina - stavba těla (kostra, svaly, kůže, vnitřní orgány) - smysly <i>V. 2 Péče o zdraví</i> - výživa a zdraví - režim - nemoc, úraz, poranění - návykové látky a zdraví - osobní bezpečí (šikana, týrání, pohlavní zneužívání) - rizika v silničním provozu - služby odborné pomoci (telefonní číslo linky důvěry)	

Klíčové kompetence ve vzdělávacím oboru Přírodověda

Kompetence k učení:

- nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků
- umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vést žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů:

- vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- ukázat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů a vést je k jejich ověřování a srovnávání
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problémů

Kompetence komunikativní:

- rozvíjet u dětí dovednosti správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události
- seznámit žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody)
- vést žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální:

- vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracování výstupů v oblasti vlastivědného a přírodovědného charakteru
- předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské:

- na základě příkladů z historie vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí
- vést žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech
- ukázat žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku

Kompetence pracovní:

- seznámit žáky s vlastnostmi některých materiálů
- poukázat na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vést žáky k jejich eliminaci
- naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup

Možné formy práce:

práce v učebně, na školním pozemku, vycházky a pozorování v přírodě, tematické exkurze, návštěva muzeí a výstav, protidrogová prevence, spolupráce s policií, samostatná práce, práce ve dvojicích, práce ve skupině

Základní škola a mateřská škola Veleň

Školní vzdělávací program

Možné metody práce:

výklad, řízená diskuze, samostatné vyhledávání informací (učebnice, encyklopedie, články v časopise), zpracování tématu formou referátu, práce s doplňkovými materiály (pracovní listy, pracovní sešity), využívání tematicky zaměřených televizních programů, videokazet, využívání pomůcek z kabinetu, práce s odbornou literaturou (Ústava ČR, Zákoník práce) ilustrování učiva, četbou beletrie, kronik, populárně naučné literatury, práce s mapou, globem, kompasem, buzolou, práce s denním tiskem (aktuální informace), nácvik chování v modelových situacích, hry, křížovky a doplňovačky, ověřování teorie v praxi – pokusy, praktická cvičení, zakládání sbírek – horniny, herbáře, využití výukových programů na PC, zapojení třídy do sběru papíru

Přírodověda 4. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
- vysvětlí základní rozdíl mezi živou a neživou přírodninou - rozpozná skupenství látek a jejich změny ve svém okolí a přírodě - provede jednoduchý pokus a jeho pozorování popíše slovy nebo zaznamená kresbou (nákresem), vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - rozpozná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě - jednoduše vysvětlí oběh vody v přírodě - pojmenuje složky vzduchu a označí kyslík jako nezbytnou složku důležitou pro dýchání organismů a hoření látek ve vzduchu - označí zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém okolí - pozná běžné zástupce hornin a nerostů ve svém okolí - uvede příklady obnovitelných a neobnovitelných přírodních zdrojů - vysvětlí jednoduše, jak vzniká půda, význam humusu	I. Neživá příroda <i>I. 1 Látka a jejich vlastnosti</i> - třídění látek (přírodniny, lidské výrobky) - změny látek a jejich skupenství - vlastnosti látek <i>I. 2 Voda a vzduch</i> - voda – výskyt, vlastnosti, formy - oběh vody v přírodě - čistota vody - vzduch – vlastnosti, složení, - znečištění vzduchu <i>I. 3 Nerosty a horniny, půda</i> - horniny a nerosty, zvětrávání - vznik půdy, vlastnosti, úrodnost - hospodářsky důležité horniny a nerosty	Průřezová témata <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepečení - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace - řešení problémů a rozhodování dovedností - hodnoty, postoje, praktická etika <i>Environmentální výchova</i> - ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí

- pozná vybrané rostliny ze svého okolí podle vnější stavby těla - charakterizuje základní rozdíly mezi bylinami, dřevinami a houbami - rozná naše nejnámější jedovaté houby a prokáže znalost hlavních zásad bezpečného sběru hub - rozliší nejnámější kulturní a plané rostliny, některé keře, listnaté a jehličnaté stromy, chráněné, jedovaté a léčivé rostliny i běžné plevele (podle místních podmínek) - posoudí význam zelených rostlin pro život organismů na Zemi	II. Živá příroda <i>II. 1 Rostliny a houby</i> - stavba těla u některých nejnámějších druhů rostlin a hub - rostliny kulturní a plané - rostliny chráněné, okrasné, hospodářsky významné - význam rostlin v přírodě a pro člověka - vztah člověka a přírody	Možné evaluační zdroje <i>Učitel</i> - pozorování žáka ve vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními) - hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení referátů - hodnocení výsledků skupinové práce - přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - pozorování a hodnocení žáka při praktických cvičeních (schopnost využít získaných poznatků) - využívání různých forem hodnocení (slovně, známkou, pochvalou) <i>Žák</i> - vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce
- rozlišuje mezi počasím a podnebím - vysvětlí význam vodstva, rostlinstva a ovzduší pro život na Zemi - rozlišuje základní společenstva v okolí školy (obce) - rozpozná některé příčiny porušování přírodní rovnováhy (vysvětlí pojmy škůdce a plevel) - aktivně se snaží pomoci při ochraně rostlin a živočichů ve svém okolí - určí chráněné lokality ve svém okolí - chová se v chráněných oblastech podle zásad, které ukládá návštěvní řád - posoudí důležitost šetření energickou energií a pitnou vodou jako jeden ze způsobů ochrany životního prostředí - uplatňuje zásady ochrany vody a ovzduší a je schopen	III. Rozmanitost přírody a její ochrana <i>III. 1 Rozmanitost naší přírody</i> - význam ovzduší, vodstva, půd, rostlin a živočišstva na Zemi - podnebí a počasí <i>III. 2 Rovnováha v přírodě</i> - podmínky života, vzájemné vztahy mezi organismy - přírodní společenstva - přírodní rovnováha <i>III. 3 Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</i> - ochrana přírody a životního prostředí (význam lesa) - ochrana životního prostředí v obci (regionu) - likvidace odpadů - ochrana rostlin, živočichů - chráněná území a jejich význam - živelné pohromy a ekologické katastrofy	Přesahy VI, Vv, Čj, Pč

- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí ohlásit i případy znečištění - pojmenuje ekologické a neekologické druhy dopravy - dovede vysvětlit pojem živelná pohroma a ekologická katastrofa - je schopen založit herbář - pojmenuje základní způsoby zacházení s domácími zvířaty (péče o ně) a uplatňuje pravidla bezpečnosti při kontaktu s neznámými zvířaty	<i>III. 4 Praktický přírodopis</i> - pěstování rostlin - péče o domácí zvířata	

Přírodověda 5. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
- vyjádří jednoduše příslušnost planety Země ke sluneční soustavě a vesmíru - využívá poznatky o pohybu Země k objasnění střídání dne a noci a změn ročních období - pozná běžné zástupce hornin a nerostů ve svém okolí - uvede příklady obnovitelných a neobnovitelných přírodních zdrojů - vysvětlí jednoduše jak vzniká půda, význam humusu	I. Neživá příroda <i>I. 1 Vesmír a Země</i> - vesmír a sluneční soustava - postavení Země ve vesmíru - střídání ročních období - střídání dne a noci - význam Slunce pro živé organismy <i>I. 2 Nerosty a horniny, půda</i> - horniny a nerosty, zvětrávání - vznik půdy, vlastnosti, úrodnost - hospodářsky důležité horniny a nerosty	Průřezová témata <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace - řešení problémů a rozhodování dovedností - hodnoty, postoje, praktická etika <i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> <i>Multikulturní výchova</i> - lidské vztahy

		- etnický původ <i>Environmentální výchova</i> - ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí
- užívá správné názvy částí těla vybraných živočichů a popíše stavbu těla známého živočicha - pozná zástupce nejznámějších skupin živočichů ze svého okolí a určí je podle některých typických znaků - rozlišuje živočichy podle způsobu obživy (masožravci, býložravci, všežravci) - posoudí důvody a význam chovu zvířat (radost, potrava, pomoc člověku, dopravní prostředek atd.) - pozoruje vybranou přírodu nebo její části a zhotoví jednoduchý nákres pozorování - ovládá pravidla zakládání a sledování jednoduchého pokusu	II. Živá příroda <i>II. 1 Živočichové</i> - stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí těla - základní skupiny živočichů, znalost zástupců jednotlivých skupin a jejich poznávání - význam živočichů v přírodě a pro člověka - vztah člověka ke zvířatům <i>II. 2 Praktický přírodopis</i> - cvičení a pozorování v přírodě - exkurze - pozorování a popis přírodnin	<i>Mediální výchova</i> - práce v realizačním týmu - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - fungování a vliv médií ve společnosti Možné evaluační zdroje <i>Učitel</i> - pozorování žáka ve vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními) - hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení referátů - hodnocení výsledků skupinové práce - přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - pozorování a hodnocení žáka při praktických cvičeních (schopnost využít získaných poznatků) - využívání různých forem hodnocení (slovně, známkou, pochvalou) <i>Žák</i> - vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce
- pojmenuje hlavní části lidského těla včetně nejdůležitějších ústrojí, orgánů a orgánových soustav a vysvětlí jejich základní funkce - orientuje se v jednotlivých obdobích lidského života	III. Člověk a jeho zdraví <i>III. 1 Lidské tělo</i> - stavba lidského těla, funkce některých orgánů, orgánové soustavy - pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou - změny lidského těla v průběhu života	Přesahy VI, Vv, Čj, Pě

- vysvětlí základní rozdíly mezi mužem a ženou - označí zdraví jako základní lidskou hodnotu, o kterou se stará rodina společně - rozliší, jaké prostředí mu vyhovuje pro práci a odpočinek - pojmenuje některé cesty přenosu infekčních chorob a nejdůležitější způsoby ochrany (osobní hygiena, očkování) a prakticky je uplatňuje - poskytne základní péči při nemoci v rodině (přivolá lékaře, změří teplotu, podá nápoje) - rozlišuje mezi zdravými a méně zdravými potravinami a rozhoduje se ve prospěch zdravých - dodržuje pitný režim, umí si vybrat vhodné nápoje - uplatňuje základní návyky osobní a intimní hygieny v denním režimu - zařazuje (na základě osvojených znalostí) do denního režimu činnosti vhodné z hlediska zdraví - dodržuje pravidla bezpečnosti při práci, manipulaci s ohněm a všímá si návodů pro bezpečné zacházení s běžnými látkami používanými v domácnosti - orientuje se v příruční lékárnice a ošetří lehčí poranění - vhodně reaguje na situaci úrazu, v případě potřeby přivolá záchranou službu - rozpozná na příkladech pravdivost a nepravdivost reklamy (reklama na potraviny, propagace cigaret a alkoholu, reklama na různé druhy léků, diet apod.) - nepoužívá vulgární slova a nevhodné projevy z oblasti sexuality - chápe pojmy dospívání, puberta - uvede některá zdravotní rizika návykových látek	- vývin jedince (dětství, dospívání, dospělost, stáří) <i>III. 2 Péče o zdraví</i> - zdraví a nemoc, příčiny nemocí, ochrana před nemocemi a odpovědnost za zdraví své a jiných - preventivní lékařská péče - užívání a ukládání léků - vliv stravování na zdraví - osobní, intimní a duševní hygiena - hygiena odívání - ochrana proti slunečnímu záření - denní režim, aktivní pohyb, relaxace, otužování - úrazová zábrana - chování v situaci úrazu - reklamní vlivy, reklamní triky <i>III. 3 Základy sexuální výchovy</i> - etika ve vzájemném chování chlapců a dívek - pojem dospívání - partnerství, rodičovství, etická stránka vztahů <i>III. 4 Návykové látky a zdraví</i>	

a zdravotní rizika spojená s hracími automaty - používá jednoduché způsoby odmítání návykových látek v modelových situacích - v modelových situacích projevuje účelné způsoby chování v situacích osobního a cizího ohrožení - přivolá pomoc dospělých, policie v případě vlastního nebo cizího ohrožení - rozpozná, komu může v případě šikany, týrání a sexuálního zneužívání nejvíce důvěřovat - pojmenuje projevy násilí ve filmech, kreslených seriálech a počítačových hrách a vyjádří svůj vlastní názor - komunikuje v případě potřeby se službami poskytujícími anonymní poradenskou pomoc - samostatně uplatňuje pravidla bezpečnosti silničního provozu v roli cyklisty - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích stimuluje mimořádné události	- přírodní a chemické látky - kouření, alkohol, drogy a jiné škodliviny - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek - odmítání návykových látek <i>III. 5 Osobní bezpečí</i> - bezpečné chování v různém prostředí - krizové situace – šikanování, týrání, sexuální zneužívání - brutalita a jiné formy násilí v médiích - přivolání pomoci v situaci osobního nebo cizího ohrožení - linky důvěry, krizová centra - bezpečnost silničního provozu (vybavenost jízdního kola, situace v běžném silničním provozu a jejich řešení), dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě <i>III. 6 Situace hromadného ohrožení</i> - požár (příčiny a prevence vzniku) - povodeň - varovný signál, evakuace - integrovaný záchranný systém	

Klíčové kompetence ve vzdělávacím oboru Vlastivěda

Kompetence k učení:

- nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
- vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků

- umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok
- na základě prožitku úspěchu vést žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů:

- vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- ukázat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů a vést je k jejich ověřování a srovnávání
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problémů

Kompetence komunikativní:

- rozvíjet u dětí dovednosti správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události
- seznámit žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody)
- vést žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální:

- vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracování výstupů v oblasti vlastivědného a přírodovědného charakteru
- předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování
- individuálním přístupem budovat sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské:

- na základě příkladů z historie vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí
- vést žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech
- ukázat žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku

Kompetence pracovní:

- seznámit žáky s vlastnostmi některých materiálů
- poukázat na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vést žáky k jejich eliminaci
- naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup

Možné formy práce:

práce v učebně, na školním pozemku, vycházky a pozorování v přírodě, tematické exkurze, návštěva muzeí a výstav, protidrogová prevence, spolupráce s policií, samostatná práce, práce ve dvojicích, práce ve skupině

Možné metody práce:

výklad, řízená diskuze, samostatné vyhledávání informací (učebnice, encyklopedie, články v časopise), zpracování tématu formou referátu, práce s doplňkovými materiály (pracovní listy, pracovní sešity), využívání tematicky zaměřených televizních programů, videokazet, využívání pomůcek z kabinetu, práce s odbornou literaturou (Ústava
Základní škola a mateřská škola Veleň Školní vzdělávací program

ČR, Zákoník práce) ilustrování učiva, četbou beletrie, kronik, populárně naučné literatury, práce s mapou, globem, kompasem, buzolou, práce s denním tiskem (aktuální informace), nácvik chování v modelových situacích, hry, křížovky a doplňovačky, ověřování teorie v praxi – pokusy, praktická cvičení, zakládání sbírek – horniny, herbáře, využití výukových programů na PC, zapojení třídy do sběru papíru

Vlastivěda 4. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
- určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu - orientuje se v obci, určí základní směry do sousedních obcí a význačné orientační body - pojmenuje význačné nebo historické objekty v obci - zná pověsti a historické události, které se váží k minulosti obce	I. Místo kde žijeme <i>I. 1 Domov</i> - orientace v nejbližším okolí bydliště <i>I. 2 Naše obec</i> - poloha obce v krajině - význačné budovy, objekty, zajímavá místa - minulost obce (pověsti, historické budovy) - současnost obce - dopravní spojení do sousedních obcí, dopravní kázeň	Průřezová témata <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopnosti poznávání - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena - mezilidské vztahy - komunikace a kooperace - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - hodnoty, postoje, praktická etika
- zorientuje plán místní krajiny (turistickou mapu), rozumí jeho obsahu, grafice, vysvětlivkám - orientuje se na mapě České republiky, popíše polohu místní krajiny - posoudí různé činnosti člověka v přírodě a uvědomuje si jejich možné dopady na životní prostředí - určí některá významná místa a města v regionu, informuje ostatní o některých zajímavostech - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, hospodářství a kultury - orientuje se na vlastivědné mapě ČR a zná státy, se kterými ČR sousedí	II. Země kde žijeme <i>II. 1 Okolní krajina</i> - určování hlavních světových stran - ochrana životního prostředí - druhy plánů a map, jejich měřítko, obsah a grafika map, barvy, orientace mapy, nadmořská výška, vysvětlivky (mapový klíč) <i>II. 2 Místní krajina, místní oblast</i> - místní region (oblast) České republiky - zvláštnosti místní oblasti a příslušnost k větším územním celkům (historická země, kraj) - zajímavá a památná místa <i>II. 3 Naše vlast</i> - zeměpisná poloha, rozloha, členitost povrchu a přírodní poměry České republiky	<i>Výchova demokratického občana</i> - občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování <i>Multikulturní výchova</i> - lidské vztahy - etnický původ - multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity <i>Environmentální výchova</i> Lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí

- popíše pomocí vlastivědné mapy polohu ČR v Evropě a porovná její polohu a rozlohu vzhledem k sousedním státům - vyhledá jednoduché údaje o podmínkách a sídlištích lidí na mapě naší republiky - popíše zeměpisnou polohu hlavního města Prahy, jeho význam, památky - jednoduše vyjádří podstatu pojmů vlast a vlastenectví - určí symboly našeho státu - rozliší, které orgány se podílejí na řízení státu a které se podílejí na správě obce, v níž žije	- Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby, obchod - státní symboly naší vlasti - řízení společnosti (prezident, vláda, parlament, senát) - volby	
- pracuje s časovými údaji - orientuje se na časové přímce - srovnává na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnost naší vlasti - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	III. Lidé a čas <i>III. 1 Orientace v čase a časový řád</i> - dějiny jako sled časových událostí - časová přímka - kalendář, letopočet, generace <i>III. 2 Současnost a minulost v našem životě</i> - proměny způsobu života, bydlení, předmětů denní potřeby v průběhu lidských dějin - státní svátky a významné dny	Možné evaluační zdroje <i>Učitel</i> - pozorování žáka ve vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními) - hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení referátů - hodnocení výsledků skupinové práce- přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - pozorování a hodnocení žáka při praktických cvičeních (schopnost využít získaných poznatků) - využívání různých forem hodnocení (slovně, známkou, pochvalou) <i>Žák</i> - vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce
- dokáže se podřídit kompromisu nebo v nutném případě ustoupit - rozliší, že v každé společnosti existují lidé, kterým je nutné pomáhat (lidé staří, nemocní, slabší, handicapovaní aj.), snaží se o to v prostředí třídy (školy)	IV. Lidé kolem nás <i>IV. 1 Soužití lidí</i> - mezilidské vztahy - mezilidská komunikace - zásady opatrnosti, vstřícnosti, úcty, slušnosti a ohleduplnosti ve styku s lidmi - lidská setkání (poznávání druhých lidí, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi)	Přesahy Př, Vv, Pč, Čj, M

- dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině - usiluje o řešení sporů nenásilným způsobem, respektuje odlišné názory a zájmy jiných, jejich soukromí - uplatňuje základní pravidla slušného chování v běžných situacích	- lidská solidarita <i>IV. 2 Chování lidí</i> - pravidla slušného chování na veřejnosti a ve společnosti - principy demokracie, demokratické řízení a jednání ve škole (žákovský parlament aj)	

Vlastivěda 5. ročník

Očekávané výstupy (žák)	Učivo	Poznámky (zařazená průřezová témata, evaluace, pomůcky, přesahy aj.)
- orientuje se na vlastivědné mapě ČR a zná státy, se kterými ČR sousedí - popíše pomocí vlastivědné mapy polohu ČR v Evropě a porovná její polohu a rozlohu vzhledem k sousedním státům - vyhledá jednoduché údaje o podmínkách a sídlištích lidí na mapě naší republiky - popíše zeměpisnou polohu hlavního města Prahy, jeho význam, památky - jednoduše vyjádří podstatu pojmů vlast a vlastenectví - určí symboly našeho státu - rozliší, které orgány se podílejí na řízení státu a které se podílejí na správě obce, v níž žije	I. Země kde žijeme <i>I. 1 Česká republika</i> - regiony - demokratický stát, principy demokracie - zeměpisná poloha, rozloha, členitost povrchu a přírodní poměry České republiky - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby, obchod - státní symboly naší vlasti - řízení společnosti (prezident, vláda, parlament, senát) - volby - obrana státu, armáda	Průřezová témata <i>Osobnostní a sociální výchova</i> - rozvoj schopnosti poznávání - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena - mezilidské vztahy - komunikace a kooperace - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - hodnoty, postoje, praktická etika
- popíše polohu České republiky v Evropě - orientuje se na mapách střední Evropy a Evropy - určí a lokalizuje na mapách sousední státy ČR - popíše polohu sousedních států ČR - stručně posoudí jejich přírodní tvářnost,	II. Evropa <i>II. 1 Evropa – sjednocující světadíl</i> - sousední státy České republiky - poloha - přírodní podmínky - hospodářská a společenská vyspělost - vzájemné vztahy	<i>Výchova demokratického občana</i> - občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

hospodářskou a společenskou vyspělost - vyhledá na mapách známé oblasti cestovního ruchu na území sousedních států ČR - vyjmenuje a vyhledá na mapách významné evropské státy, významná evropská města a střediska cestovního ruchu - vyjmenuje a vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány na \zemi	- Česká republika na mapě Evropy - významné evropské státy, města <i>II. 2 Evropa – jeden ze světadílů</i> - Česká republika na mapě světa - světadíly - oceány	<i>Multikulturní výchova</i> - lidské vztahy - etnický původ - multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity <i>Environmentální výchova</i> Lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí
- pracuje s časovými údaji - orientuje se na časové přímce - popíše způsob života lidí, nejvýznamnější události, nejvýznamnější osobnosti období habsburské monarchie (Rudolf II., Valdštejn, Komenský, Marie Terezie, Josef II.) - posoudí změny ve způsobu života v novověku - vyloží význam vědy a techniky pro rozvoj - charakterizuje svými slovy společenský, politický a kulturní život v českých zemích koncem 19. a počátkem 20. století - objasní vznik Československé republiky a posoudí s porozuměním	III. Obrazy z českých dějin <i>III. 1 Orientace v čase a časový řád</i> - dějiny jako sled časových událostí - časová přímka - kalendář, letopočet, generace <i>III. 2 České země a způsob života v období habsburské monarchie</i> - nejvýznamnější události a osobnosti <i>III. 3 Počátky utváření novodobého českého národa</i> - národní obrození a jeho významní představitelé <i>III. 4 České země ve druhé polovině 19. Století</i> - nástin hospodářského, politického, společenského a kulturního rozvoje <i>III. 5 První světová válka</i> - vznik Československé republiky - nástin hospodářského, společenského, politického a kulturního života	Možné evaluační zdroje <i>Učitel</i> - pozorování žáka ve vyučování (aktivita, zájem o výuku, schopnost spolupracovat s ostatními) - hodnocení znalostí ústní i písemnou formou - hodnocení referátů - hodnocení výsledků skupinové práce- přínos pro skupinu, schopnost prezentovat práci skupiny - pozorování a hodnocení žáka při praktických cvičeních (schopnost využít získaných poznatků) - využívání různých forem hodnocení (slovně, známkou, pochvalou) <i>Žák</i> - vzájemná pomoc při řešení společných úkolů, oprava chyb - společné hodnocení skupinové práce Přesahy Př, Vv, Pč, Čj, M

- posoudí život v českých zemích v době nacistické okupace a význam obnovení Československé republiky - charakterizuje způsob života v poválečném období, v období totality a po obnovení demokracie	- významné osobnosti <i>III. 6 Druhá světová válka</i> - zánik Československé republiky - české země v období nacistické okupace - obnovení republiky <i>III. 7 Československá republika po druhé světové válce</i> - poválečná léta - období totality - obnova demokratického vývoje - vznik a rozpad České a Slovenské federativní republiky - vznik České republiky	
- dokáže se podřídit kompromisu nebo v nutném případě ustoupit - rozliší, že v každé společnosti existují lidé, kterým je nutné pomáhat (lidé staří, nemocní, slabší, handicapovaní aj.), snaží se o to v prostředí třídy (školy) - dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet duhyt - usiluje o řešení sporů nenásilným způsobem, respektuje odlišné názory a zájmy jiných, jejich soukromí - uplatňuje základní pravidla slušného chování v běžných situacích	IV. Lidé kolem nás <i>IV. 1 Soužití lidí</i> - mezilidské vztahy - mezilidská komunikace - zásady opatrnosti, vstřícnosti, úcty, slušnosti a ohleduplnosti ve styku s lidmi - lidská setkání (poznávání druhých lidí, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi) - lidská solidarita - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné, hmotný a nehmotný majetek, rozpočet, příjmy a výdaje domácností, způsoby placení, banky - korupce, nárok na reklamaci <i>IV. 2 Chování lidí</i> - pravidla slušného chování na veřejnosti a ve společnosti - principy demokracie, demokratické řízení a jednání ve škole (žákovský parlament aj)	

